MEMORANDUM OF UNDERSTANDING ON COOPERATION BETWEEN THE TURKISH COURT OF ACCOUNTS AND THE ACCOUNTS CHAMBER OF THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN

The Turkish Court of Accounts and the Accounts Chamber of the Republic of Tajikistan (hereinafter referred to individually as a "Party" and collectively as the “Parties"),

To enhance the existing friendly relations between the two countries, by promoting cooperation between the Parties,

To share common regional challenges pertaining to governance and public sector audit,

In line with the purposes and principles of the International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI), Asian Organization of Supreme Audit institutions (ASOSAI) and Economic Cooperation Organization Supreme Audit Institutions (ECOSAI) have agreed as follows:

Article I

General principle

The Parties shall undertake co-operative activities under this Memorandum of Understanding in conformity with their national laws, rules, regulations, national policies and international obligations.

Article II

Purposes

The Parties, subject to the terms of this Memorandum of Understanding on cooperation (hereinafter Memorandum of Understanding) have agreed to provide, strengthen, promote and develop a framework for co-operation and efficient interaction between the Parties in the field of public sector auditing.

Article III

Areas and forms of co-operation

1. The Parties, shall endeavor to take all necessary steps to encourage and promote technical co-operation in the following areas:
   a) exchange of information, knowledge and expertise on good practices and on the improvement of methodologies, standards, practices and procedures of State financial audit especially, IT audit, performance audit and environmental audit; and
   b) co-operation in the spheres of professional training for the improvement of professional expertise of personnel, including trainers.
2. The forms of co-operation of the Parties shall include:
   a) dissemination and sharing of information through consultation, seminars and conferences on key issues pertaining to public financial controls;
   b) sharing of information and expertise on audit policies and technology through secondment, training and exchange of visits;
   c) establishing other forms of co-operation within the scope of this Memorandum of Understanding as agreed upon by the Parties.

Article IV

Designated authority

1. The designated authority responsible for the implementation of this Memorandum of Understanding shall be the Parties.
2. For the purposes of coordination and administration of this Memorandum of Understanding, the Parties shall designate their respective contact/focal points.

Article V

Implementation

1. The Parties may develop co-operation on a reciprocal basis as well as within the framework of the INTOSAI, ASOSAI and ECOSAI.
2. This Memorandum of understanding may be supplemented by separate detailed implementing agreements or arrangements which shall enter into force by the mutual consent of the Parties as per Article XII this Memorandum of Understanding.
3. The communication between the Parties in relation to the implementation of this Memorandum of Understanding, shall be in English.

Article VI

Final arrangements

1. The financial arrangements to cover expenses for the co-operative activities to be undertaken within the framework of this Memorandum of Understanding shall be mutually agreed upon by the Parties on a case-by-case basis, subject to the availability of funds and resources.
2. Unless otherwise agreed, each Party shall bear the costs of its own participants in the activities undertaken within the framework of this Memorandum of understanding.

Article VII

Protection of intellectual property rights

1. The protection of intellectual property rights shall be enforced in conformity with the respective national laws, rules and regulations of the Parties and international obligations.
2. The use of the name, logo and/or official emblem of a Party on any publication, document and/or paper is prohibited without the prior written approval of that Party.
3. Notwithstanding Article I above, the intellectual property rights arising from of any technological development, as well as any product and service development carried out:
   a) jointly by the Parties, or research results obtained through the joint activity effort of the Parties, shall be jointly owned by the Parties in accordance with the terms to be mutually agreed upon; and
   b) solely and separately by the Party or the research results obtained through the sole and separate effort of the Party, shall be solely owned by the Party concerned.

Article VIII

Confidentiality

The Parties will undertake to observe the confidentiality and secrecy of documents, information and other data supplied by the other Party during the period of the implementation of this Memorandum of Understanding or any other agreements concluded pursuant to it.

Article IX

Suspension

The Parties reserve the right to suspend temporarily, either in whole or in part, the implementation of this Memorandum of Understanding for reasons of national security, national interest, public order or public health. The suspension shall take effect immediately after it is notified to the other Party through diplomatic channels.

Article X

Amendment or modification

1. The Parties may request in any amendments or modification in this Memorandum of Understanding in writing.
2. Parties may amend or modify the provisions of this Memorandum of Understanding by mutual consent. Any such amendments or modifications shall be formalized in a Protocol, which shall constitute an integral part of this Memorandum of Understanding.
3. The amendment or modification shall enter into force in accordance with the procedure set out in Article XII of this Memorandum of Understanding
4. Any amendment or modification shall not prejudice the rights and obligations arisen from or based on this Memorandum of understanding before or up to the date of such amendment or modification.

Article XI

Settlement of disputes

All differences or disputes arising from or concerning the application or the interpretation of any of the provisions of this Memorandum of Understanding shall be settled amicably through mutual consultations and/or negotiations between the Parties through diplomatic channels, without reference to any third party or international tribunal.

Article XII

Entry into force, duration and termination

This Memorandum of Understanding is not an international treaty and does not create rights and obligations under international law.

1. This Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of signatures. It shall remain valid for a period of three (3) years and shall be automatically renewed for a further period of three (3) years, unless terminated. Parties may terminate this Memorandum of Understanding by giving a notice to the other Party of its intention to terminate six months before the expiration of the original or the renewed period of three (3) years.
2. The termination of this Memorandum of understanding shall not have any effect on the implementation of ongoing programs and/or activities and/or projects which have been agreed upon by the Parties prior to the date of termination and shall continue to the governed by its provisions until their completion, unless the Parties agree otherwise.

The undersigned, as duly authorized representatives, have signed this Memorandum of Understanding:

Done at the city of Ankara on November 9 2026 in two original versions in Tajik, Turkish and the English, all of the texts being equally authentic.

In the case of discrepancy between the texts or divergence in interpretation, the English text shall prevail.

On behalf of the Turkish Court of Accounts	**On behalf of the Accounts Chamber of the Republic of Tajikistan**
Metin Yener	**Jamshed Karimzoda**
President	**Chairman**

ЁДДОШТИ ТАФОҲУМ ОИД БА ҲАМКОРӢ БАЙНИ СУДИ ҲИСОБИ ТУРКИЯ ВА ПАЛАТАИ ҲИСОБИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Суди ҳисоби Туркия ва Палатаи њисоби Љумњурии Тољикистон (ки минбаъд дар алоњидагї «Тараф» ва дар якљоягї «Тарафњо» номида мешаванд),

Бо хоҳиши мустањкам намудани муносибати дӯстона тавассути густариши њамкориљо миёни Тарафњо,

масъалањои дуҷонибаи њалталаби минтаќавӣ дар соњаи идоракунии дахлдорро дар самти аудити бахши давлатї эътироф намуда,

принсипњои Ташкилоти байналмилалии маќомоти олии назорати молиявї (ТБМОНМ), Ташкилоти осиёии мақомоти олии назорати молиявӣ (ТОМОНМ) ва Ташкилоти њамкориљои иќтисодии маќомотњои олии назорати молиявї (ТҲИМОНМ) риоя намуда,

ба мувофиќаи зайл расиданд:

Моддаи I
Принсипи умумӣ

Тарафҳо ҳамкориҳои дуҷонибаро дар доираи Ёддошти тафоҳуми мазкур мутобиқи сиёсати миллӣ, қонунҳои миллӣ, қоидаҳо, муқаррарот ва принсипу меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ амалӣ менамоянд.

Моддаи II
Мақсадҳо

Тарафњо ба мувофиќа омаданд, ки дар сурати риояи шартњои Ёддошти тафоҳум оид ба њамкорї (минбаъд - Ёддошти тафоҳум), барои таҳким ва густариши њамкориљои самаранок дар соњаи аудити бахши давлатӣ, заминањои воќеиро фароњам меоваранд.

Моддаи III

Самт ва шаклҳои ҳамкорӣ

1. Тарафњо барои густариш ва тарѓиби њамкорињои техникї дар самти фаъолият тамоми чорањои зеринро меандешанд:

а) мубодилаи маълумот, дониш ва таљриба дар соњаи таљрибаи пешќадам ва такмили методология, гузаронидани аудит, стандартњо, таљриба ва ќоидањои аудити давлатии молиявї, бахусус, аудити технологияҳои иттилоотӣ, аудити самаранокї ва экологї;

б) ҳамкорӣ дар самти тайёркунии муштараки мутахассисон, баланд бардоштани дараљаи касбӣ ва омода намудани мутахассисон-омӯзгорони касбии соњавї.

2. Њамкорињои Тарафњо дар шаклњои зерин амалї карда мешаванд:

а) мубодилаи маълумот дар доираи машѓулият ва нишастњои машваратї оид ба назорати молиявии давлатї;

б) мубодилаи маълумот ва таљриба дар соњаи тартиб ва технологияи аудит бо воситаи ба роњ мондани сафарњои хизматї, омўзиш ва рафтуомади тарафайн;

в) ба роњ мондани њамкориҳо дар доираи Ёддошти тафоҳуми мазкур бо мувофиќаи Тарафњо.

Моддаи IV

Мақоми таъиншуда

1. Мақоми таъиншуда барои амалисозии Ёддошти тафоҳум мазкур Тарафҳо мебошанд.

2. Барои ҳамоҳангсозӣ ва идоракунии Ёддошти тафоҳуми мазкур Тарафҳо гурӯҳи масъул таъсис медиҳанд, ки масъалаҳои муҳими ҳамкории минбаъдаро оид ба омӯзиши таҷрибаи мутақобилаи Тарафҳо, дар бахши аудити давлатӣ амалӣ намояд.

Моддаи V
Амалигардонӣ

1. Тарафњо метавонанд њамкориро ба манфиати тарафайн ба роњ монда, инчунин онро дар доираи ТБМОНМ, ТОМОНМ ва ТҲИМОНМ инкишоф дињанд.

2. Бо мувофикаи Тарафњо ба Ёддошти тафоҳуми мазкур метавонад дигар созишнома ва шартномањои алоњидаи амалишаванда илова гарданд ва тибқи моддаи XII Ёддошти тафоҳуми мазкур эътибор пайдо намояд.

3. Гуфтушуниди Тарафњо оид ба амалисозии Ёддошти тафоҳуми мазкур бо забони англисӣ сурат мегирад.

Моддаи VI
Тарафи молиявӣ

1. Харољоти марбут ба чорабинињои дастљамъона, ки дар доираи Ёддошти тафоҳум гузаронида мешавад, дар њар мавриди алоњида њангоми мављуд будани восита ва захирањо бо мувофиќаи Тарафњо пардохт карда мешавад.

2. Агар тартиби дигар муайян нагардида бошад, њар як Тараф барои иштироки намояндагони худ дар чорабинињои дар доираи Ёддошти тафоҳуми мазкур амалишаванда харољотро ба зимма мегирад.

Моддаи VII
Њифзи ҳуқуқҳои моликияти зеҳнӣ

1. Њифзи њуќуќњои моликияти зењнї дар асоси ќонунгузории миллї, ќоидањо ва дигар созишномањои байналмилалии, эътирофнамудаи Тарафҳо, амалї гардонида мешавад.

2. Истифодаи ном ва нишони (логотип) Тарафҳо дар њуљљатњо, нашрияњо ва вараќањои фирмавї бе розигии мутақобила манъ аст.

3. Новобаста аз муќаррароти банди I моддаи мазкур, вобаста ба инкишофи ҳама гуна технология, инчунин таҳияи маҷсулот ва хизматрасонҳо Тарафњо њуќуќ ба моликияти зењниро дар њолатњои зерин амалї менамоянд:

а) оид ба натиљаи таљќиќот, ки тибқи мувофиқа дар доираи фаъолияти муштарак бо кӯшиши Тарафњо ба даст омадааст, бояд дар моликияти муштараки Тарафњо ќарор дошта бошад;

б) дар њолатњои истисноӣ ва алоњида натиљањои таљќиќот, ки бо ёрии яке аз Тарафњо ба даст омадааст, метавонад танњо дар моликияти як Тараф ќарор дошта бошад.

VIII
Махфият

Тарафњо уњдадор мешаванд, ки махфияти њуљљатњо ва маълумотро, ки зимни амалисозии Ёддошти тафоҳуми мазкур ба даст омадааст ва ё Тарафњо ба якдигар пешниҳод намудаанд, инчунин, махфияти созишномањои дигареро, ки дар асоси Ёддошти тафоҳуми мазкур ба имзо расонида мешаванд, риоя намоянд.

Моддаи IX
Боздоштан

Тарафњо њуќуќ доранд, ки аз нутқаи назари амният ва манфиатњои миллї, тартиботи љамъиятї ва синъатии аҳолї, ки бархурди манфиатҳоро ба миён меорад, амали Ёддошти тафоҳуми мазкурро ќисман ва ё пурра муваќќатан боздоранд. Чунин ҳолат пас аз дарҳол бо роњњои дипломатї хабардор кардани Тарафњо боздоштгардида ҳисобида мешавад.

Моддаи X

Ворид намудани тағйиру иловаҳо

1. Тарафњо метавонанд, ки барои ворид намудани таѓйиру иловаљо ба Ёддошти тафоҳуми мазкур дар шакли хаттї дархост пешниљод намоянд.

2. Тарафҳо метавонанд бо розигии мутақобила ба муқаррароти Ёддошти тафоҳуми мазкур тағйиру иловаҳо ворид намоянд. Ҳама гуна тағйиру иловаҳои мазкур дар шакли протоколи алоҳида ба расмият дароварда шуда, қисми ҷудонопазири Ёддошти тафоҳуми мазкур ба ҳисоб мераванд.

3. Ворид намудани таѓйиру иловаљо бо тартиби муќаррарнамудаи моддаи XII Ёддошти тафоҳуми мазкур амалӣ карда мешавад.

4. Ворид намудани таѓйиру иловаљо дар њамон сурат эътироф мегардад, ки агар њуќуќу уњдадориљои Тарафњоро маљдуд насозад.

Модаи XI

Њалли баҳсҳо

Ихтилофи назар ва баљсњо, ки вобаста ба тафсир, амалисозї ва татбиќи муќаррароти Ёддошти тафоҳуми мазкур бармеоянд, бо роњњои гуфтушунид, машварат ва дипломатї, бе такя ба тарафи сеюм ва ё њаками байналмилалї њал карда мешаванд.

Моддаи XII

Эътибор пайдо кардан,

муҳлати амал ва қатъ

Ин Ёддошти тафоҳум шартномаи байналмилалӣ набуда, ҳуқуқ ва уҳдадориҳоеро, ки аз ҷониби ҳуқуқи байналмилалӣ танзим мешаванд, ба вуҷуд намеорад.

1. Ёддошти тафоҳуми мазкур баъди ба имзо расонида шуданаш мавриди амал қарор дода шуда, муҳлати амали он 3 солро дар бар мегирад. Баъди ба охир расидани ин муҳлат он худ аз худ ба даврањои сесолаи минбаъда тамдид меёбад, агар ҳеҷ яке аз Тарафҳо дар бораи қатъи он ба таври хаттӣ Тарафи дигарро на дертар аз шаш моҳ пеш аз ба охир расидани муҳлати сесолаи навбатӣ огоҳ насозад.

2. Ќатъ гардидани амали Ёддошти тафоҳуми мазкур ба амалисозии барномаҳо, лоиҳаҳо ва намудҳои дигари фаъолият, ки то ќатъи Ёддошти тафоҳуми мазкур ба мувофиќа расидаанд, агар Тарафҳо тартиби дигареро пешбинӣ накарда бошанд, таъсир расонида наметавонад ва ба муқаррароти он то ба охир расидани муҳлати амал идома меёбад.

Ёддошти тафоҳуми мазкур 9 ноябри соли 2026 дар шаҳри Анқара дар 2 (ду) нусхаи аслӣ бо забонҳои тоҷикӣ, туркӣ ва англисӣ, ки ҳамаи нусхаҳо эътибори баробари ҳуқуқӣ доранд, ба имзо расонида шуд, ки ҳамаи матнҳои он эътибори баробари ҳуқуқӣ доранд.

Дар сурати ба миён омадани ихтилофот ҳангоми тафсири матни Ёддошти тафоҳум, матни забони англисӣ бартарӣ хоҳад дошт.

Аз ҷониби **Суди ҳисоби Туркия**	**Аз ҷониби** **Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон**
Метин Йенер **Аудитори генералӣ**	**Ҷамшед Каримзода** **Раис**